

КАЛЕНДАРНО-ТЕМАТИЧНЕ ПЛАНУВАННЯ З КУРСУ «ГЕОГРАФІЯ». 7 КЛАС

70 годин

I семестр
(32 год)

№ уроку	Дата	Тема	Види діяльності	Очікувані результати	Домашнє завдання
ВСТУП (1 год)					
1		Як влаштована наша планета Земля Материки, континенти, частини світу. Океани.	Практикум. Робота з фізичною картою світу Розпізнавання материків, океанів, частин світу за контурами й місцем на карті/глобусі. Робота з інформацією. Порівняння розмірів материків, частин світу, океанів. Користування моделями. Складання пазлів «Карта материків та океанів».	- <i>розуміє</i> зміст понять «материк», «континент», «частина світу»; - <i>використовує</i> карту як джерело інформації; пояснює на конкретних прикладах та доводить практичне значення вивчення материків та океанів.	§ 1
РОЗДІЛ I. КАРТОГРАФІЧНЕ ЗОБРАЖЕННЯ ЗЕМЛІ (7 год)					
Тема 1. Карти материків та океанів (2 год)					
2		Які бувають карти материків та океанів Карти материків, їхня класифікація за масштабом, просторовим охопленням, змістом і призначенням.	Робота у групі (парі). Класифікація карт. Дослідження. Визначення карт за змістом (тематикою). Робота з інформацією. Вибір інформації з тектонічної карти світу.	- <i>досліджує</i> об'єкти і явища, зображені на географічній карті; - <i>здійснює</i> пошук самостійно або з допомогою вчителя інформації географічного змісту на глобусі та карті; - <i>оцінює</i> практичне значення знань про географічні карти; - <i>взаємодіє</i> в групі для розв'язання навчальної проблеми	§ 2
3		Чому використовують картографічну генералізацію та спотворення. Які є умовні знаки на картах	Робота з інформацією. Картографічна генералізація залежно від масштабу. Дослідження.	- <i>розрізняє</i> масштабні й позамасштабні умовні знаки; - <i>використовує</i> картографічні онлайн-сервіси та онлайн-ресурси	§ 3

		Поняття про картографічну генералізацію та спотворення. Масштабні й позамасштабні умовні знаки на картах.	Визначення спотворень площ на карті шляхом порівняння розмірів географічних об'єктів за допомогою сервісу thetruesize.com. Робота в групах (парах). Чи можна уникнути спотворень при побудові дрібномасштабних географічних карт? Практикум. Створюємо фізико-географічну карту світу.	для організації власних картографічних досліджень; - <i>використовує</i> карту як джерело інформації; - <i>пояснює</i> на конкретних прикладах та доводить практичне значення карт для вивчення материків та океанів.	
Тема 2. Географічні координати (3 год)					
4		Що таке градусна сітка Градусна сітка на карті	Робота з інформацією. Що таке паралелі і меридіани? Користування моделями. Як ведуть відлік від паралелей і меридіанів Складання схеми. Порівнюємо паралелі і меридіани	- <i>розуміє</i> зміст поняття «градусна сітка»; - <i>пояснює</i> відмінності між географічною широтою і географічною довготою; - <i>досліджує</i> об'єкти і явища, використовуючи географічні карти, моделі, зокрема й цифрові; - <i>взаємодіє</i> в групі для розв'язання навчальної проблеми; - <i>добирає</i> математичний апарат для розв'язання навчальних завдань.	§ 4
5		Як визначати географічну широту і довготу точки на карті Географічна широта і довгота точки на карті	Робота в групі/ парі. Де знаходиться ваш населений пункт? Робота з інформацією. Знаходимо на фізичній карті світу паралелі і меридіани Працюємо з інформацією. Порівнюємо глобус і фізичну карту світу. Робота в групі/ парі. Обговорюємо градусну сітку.	- <i>розуміє</i> зміст понять «географічна широта», «географічна довгота», «географічні координати»; - <i>користується</i> градусною сіткою для визначення географічних координат; - <i>добирає</i> математичний апарат для розв'язання навчальних завдань; - <i>оцінює</i> практичне значення знань про географічні координати	§ 5
6		Урок-практикум Визначення географічних координат за глобусом та географічною картою	Практикум. Визначення географічних координат. Робота з картографічною інформацією.	- <i>використовує</i> картографічні онлайн-сервіси та онлайн-ресурси для організації власних географічних досліджень;	§ 6

			Як визначити географічні координати в електронних картографічних сервісах?	- <i>добирає</i> математичний апарат для розв'язання навчальних завдань; - <i>оцінює</i> практичне значення знань про географічні координати	
Тема 3. Відстані на карті (3 год)					
7		Як виміряти відстані на карті за масштабом Вимірювання відстаней на карті: іменований, числовий і лінійний масштаб	<i>Робота в групі/ парі.</i> Перетворення масштабів <i>Практична робота.</i> Визначення протяжності (у кілометрах) материків із півночі на південь та із заходу на схід за допомогою масштабу на карті/глобусі	- <i>використовує</i> градусну сітку й різні види масштабів для визначення відстаней на картах; - <i>добирає</i> математичний апарат для розв'язання навчальних завдань; <i>знаходить, збирає і зберігає</i> географічні дані різних типів; - <i>використовує</i> карту та картографічні онлайн-сервіси для організації виконання навчальних задач.	§ 7
8		Як виміряти відстані між точками, що лежать на одному меридіані або паралелі в градусах і кілометрах Відстані між точками, що лежать на одному меридіані, на одній паралелі в градусах і кілометрах	<i>Робота в групі/ парі.</i> Закономірності відстаней на карті <i>Дослідження.</i> Розміри паралелей і меридіанів <i>Практична робота.</i> Визначення протяжності (у градусах і кілометрах) материків із півночі на південь та із заходу на схід за допомогою градусної сітки на карті/глобусі.	- <i>використовує</i> градусну сітку й різні види масштабів для визначення відстаней на картах; - <i>добирає</i> математичний апарат для розв'язання навчальних завдань; <i>знаходить, збирає і зберігає</i> географічні дані різних типів; - <i>використовує</i> карту та картографічні онлайн-сервіси для організації виконання навчальних задач.	§ 8
9		Урок узагальнення	Діагностична робота №1		§ 9
РОЗДІЛ II. ГОЛОВНІ ЗАКОНОМІРНОСТІ ФОРМУВАННЯ ПРИРОДИ МАТЕРИКІВ ТА ОКЕАНІВ (10 год)					
Тема 1. Тектонічна будова, рельєф, корисні копалини (3 год)					
10		Як утворилися материки та океанічні западини	<i>Робота з картами.</i>	- <i>розуміє</i> зміст поняття «геологічна ера»;	§ 10

		Геохронологічна шкала: геологічні ери. Утворення материків та океанічних западин	<i>Характеристика сучасної картосхеми літосферних плит.</i> Робота з інформацією. Геохронологічна шкала. Дослідження. Сліди історії Землі у гірських породах.	- <i>упослідовнює</i> геологічні ери, епохи горотворення, тектонічні структури; - <i>формулює</i> очікувані результати дослідження з геологічної історії Землі	
11		Що зображено на тектонічній карті світу Тектонічна карта світу. Платформи, області складчастості. Епохи горотворення	Практикум. Порівняння карти з картосхемою. Дослідження. Поширення материкової кори та площа суходолу. Робота з інформацією. «Сейсмічна активність та сейсмічні пояси Землі».	- <i>розуміє</i> зміст понять «платформа», «область складчастості»; - <i>досліджує</i> об'єкти і явища, використовуючи тектонічну карту; - <i>здійснює</i> пошук самостійно або з допомогою вчителя інформації географічного змісту на геологічній карті	§ 11
12		Які закономірності визначають особливості рельєфу та поширення корисних копалин на материках і в океанах Які закономірності визначають особливості рельєфу та поширення корисних копалин на материках і в океанах	Робота з інформацією. Порівняння тектонічної та фізичної карт. Визначення закономірностей утворення різних форм рельєфу. Дослідження. Чи можуть на місці гір утворюватися рівнини, а на місці рівнин – гори? Робота в групі. Презентація «Як сучасна наука пояснює походження та рух літосферних плит?»	- <i>формулює</i> закономірності утворення основних форм земної поверхні, родовищ корисних копалин; - <i>досліджує</i> об'єкти і явища, використовуючи тектонічну та фізичну карти; - <i>встановлює</i> на прикладах взаємозв'язки між тектонічною будовою, рельєфом, видами корисних копалин; - <i>бере</i> активну участь у комунікації, використовуючи прийоми комунікативної взаємодії	§ 12
Тема 2. Клімат (3 год)					
13		Від чого залежить клімат місцевості Кліматотвірні чинники. Закономірності зміни	Дослідження. Як і чому змінюється клімат Землі? Побудова хмари тегів «Клімат».	- <i>розуміє</i> зміст понять «кліматотвірний чинник», «повітряна маса», «тип клімату», «кліматичний пояс»;	§ 13

		температури повітря і поверхневих вод океанів	Чи існує взаємозв'язок між поясами атмосферного тиску і кількістю опадів? Практична робота. Побудова кліматограми за наведеними в таблиці даними про середньомісячні температури повітря і середньорічну кількість опадів.	- <i>створює</i> самостійно / в групі, з допомогою вчителя чи інших осіб матеріальні навчальні моделі для дослідження; - <i>бере активну участь</i> у комунікації, використовуючи прийоми комунікативної взаємодії;	
14		Яка роль повітряних мас у формуванні клімату Повітряні маси. Постійні вітри.	Моделювання. Процес утворення постійних та змінних вітрів. Робота з інформацією. Інтерактивна карта загальної циркуляції атмосфери за допомогою сервісу NullSchool	- <i>розуміє</i> зміст поняття «повітряна маса»; - <i>використовує</i> самостійно або з допомогою вчителя уявлення про різні за властивостями повітряні маси для розв'язання запропонованої навчальної /життєвої проблеми; - <i>характеризує</i> з допомогою вчителя чи інших осіб властивості повітряних мас використовуючи відповідну наукову термінологію;	§ 14
15		Чому кліматичні пояси розміщені симетрично щодо екватора Кліматичні пояси і типи клімату Землі. Карта кліматичних поясів і типів клімату. Кліматограми. Глобальні зміни клімату	Практична робота. Позначення на контурній карті кліматичних поясів і характерних для них типів повітряних мас. Робота у групі для розв'язання проблем. 10 кроків для протидії зміні клімату Як змінюється світ через глобальні зміни клімату? Як акліматизуватися подорожуючому в різних кліматичних умовах?	- <i>розуміє</i> зміст понять «тип клімату», «кліматичний пояс»; - <i>характеризує</i> з допомогою вчителя чи інших осіб типи клімату, використовуючи відповідну наукову термінологію; - <i>використовує</i> самостійно або з допомогою вчителя уявлення про різні типи клімату для розв'язання запропонованої навчальної /життєвої проблеми;	§ 15
Тема 3. Природні комплекси Землі (2 год)					
16		Чому спостерігається широтна зональність на материках і в океанах та вертикальна поясність у горах.	Дослідження. Аналіз карти географічних поясів та природних зон з атласу. Практична робота.	- <i>розуміє</i> зміст понять «широтна зональність», «вертикальна поясність»; - <i>характеризує</i> природні зони Землі, використовуючи відповідну наукову	§ 16

		Широтна зональність на материках і в океанах. Природні зони Землі Вертикальна поясність у горах.	Позначення на контурній карті природних зон Землі. Проектна діяльність. Створення лепбуку/ буклету «Природні зони Землі»	термінологію; - <i>використовує</i> самостійно або з допомогою вчителя інформацію про природні зони для розв'язання запропонованої навчальної проблеми; - <i>бере активну участь у</i> комунікації, використовуючи прийоми комунікативної взаємодії	
17		Які є типи водних мас та азональні природні комплекси Типи водних мас. Азональні природні комплекси	Робота з інформацією. Створення схеми класифікації водних мас за глибиною. Практична робота. Характеристика природних комплексів своєї місцевості	- <i>розуміє</i> зміст понять «зональний природний комплекс», «азональний природний комплекс»; - <i>використовує</i> самостійно або з допомогою вчителя інформацію про азональні природні комплекси для розв'язання запропонованої навчальної проблеми; - <i>бере активну участь у</i> комунікації, використовуючи прийоми комунікативної взаємодії	§ 17

Тема 4. Розселення людей на материках (2 год)

18		Як заселена наша планета Кількість населення Землі. Картодіаграма чисельності населення на материках. Густота населення. Чому населення розміщується нерівномірно. Природні чинники розселення. Культурна самобутність корінних народів світу	Робота з інформацією. На яких широтах проживає найбільша кількість населення планети? Чому населення Землі розміщено нерівномірно? Аналіз зміни чисельності населення планети за останні два сторіччя. Розв'язування задач. Визначення середньої густоти населення на материках Дослідження. Як природні чинники впливають на густоту населення? Релігійні символи африканських масок. Практична робота.	- <i>розуміє</i> зміст поняття «розселення населення»; - <i>характеризує</i> з допомогою вчителя чи інших осіб розселення людей на материках; - <i>використовує</i> самостійно або з допомогою вчителя відомості про розселення людей та карти шкільного атласу для пояснення впливу природних чинників на густоту населення; - <i>створює</i> самостійно / в групі, з допомогою вчителя чи інших осіб матеріальні навчальні моделі для дослідження	§ 18
----	--	---	---	--	------

			Створення картосхеми «Шляхи розселення людей на Землі»		
19		Урок узагальнення	Діагностична робота №2		§ 19
РОЗДІЛ III. ПРИРОДА МАТЕРИКІВ (36 год)					
Тема 1. Африка (7 год)					
20		Чому Африку називають континентом коротких тіней Географічне положення. Берегова лінія. Тектонічна будова, сучасні тектонічні процеси	Моделювання. Плавання Васко да Гами Робота з інформацією. Візитівка Африки: клубок ідей. Он-лайн вікторина «Африка. Фізична карта». Робота у групі для розв’язання проблем. Які природні особливості формуються у зв’язку з перетином центра Африки екватором? Практичні роботи: Визначення географічних координат крайніх точок, протяжності материка з півночі на південь та із заходу на схід за градусною сіткою і мсштабом. Позначення на контурній карті основних географічних об’єктів Африки. Дослідження. Наслідки сучасних тектонічних процесів у межах Африкано-Аравійської літосферної плити. Як виник вулкан у межах платформи?	- <i>знаходить і показує на картах</i> моря: Середземне, Червоне; затоки: Гвінейська, Аденська; протоки: Мозамбіцька, Гібралтарська, Баб-ель Мандебська; острів Мадагаскар; півострів Сомалі; - <i>створює</i> самостійно / в групі, з допомогою вчителя чи інших осіб матеріальні навчальні моделі для дослідження; - <i>бере активну участь у</i> комунікації, використовуючи прийоми комунікативної взаємодії; - <i>розуміє</i> зміст понять «тектонічний розлом»; - <i>характеризує</i> з допомогою вчителя чи інших осіб тектонічну будову, використовуючи відповідну наукову термінологію;	§ 20
21		Які особливості рельєфу Африки та чому материк багатий на корисні копалини Рельєф. Корисні копалини	Дослідження. Закономірності формування нафто-, газонесних басейнів в Африці. Чому Африка багата бокситами і мідними рудами? Практична робота. Позначення на контурній карті основних географічних об’єктів Африки.	- <i>розрізняє</i> поняття «родовище корисних копалин» і «басейн корисних копалин»; - <i>характеризує</i> з допомогою вчителя чи інших осіб рельєф, використовуючи відповідну наукову термінологію; - <i>використовує</i> самостійно або з допомогою вчителя уявлення про взаємозв’язки об’єктів і явищ для виявлення закономірностей формування рельєфу, родовищ корисних копалин;	§ 21

				- <i>знаходить і показує на картах</i> гори: Атлас, Драконові, Капські; вулкан Кіліманджаро; нагір'я Ефіопське; плоскогір'я Східноафриканське; Сахарський і Гвінейський нафтогазоносні басейни;	
22		Чому Африка - найжаркіший материк Землі Загальні риси клімату	Робота у групі для розв'язання проблем. Які відмінності існують у однакових кліматичних поясах північної і південної півкуль в Африці. Практична робота. Порівняння екваторіального і субекваторіального клімату Африки за кліматичними діаграмами.	- <i>характеризує</i> з допомогою вчителя чи інших осіб клімат, використовуючи відповідну наукову термінологію; - <i>порівнює</i> екваторіальний і субекваторіальний клімат екваторіальних лісів, саван і пустель; - <i>використовує</i> самостійно або з допомогою вчителя уявлення про взаємозв'язки об'єктів і явищ для виявлення закономірностей формування типів клімату; - <i>бере активну участь у</i> комунікації, використовуючи прийоми комунікативної взаємодії;	§ 22
23		Як Африка забезпечена водними ресурсами Води суходолу	Робота з інформацією. Роль Д. Лівінгстона у дослідженні водних об'єктів материка. Робота у групі для розв'язання проблем. Чому найбільші і найглибші озера утворилися на сході Африки? Практичні роботи. Оцінка впливу рельєфу та клімату на формування річкової мережі і режим річок. Позначення на контурній карті основних водних об'єктів Африки.	- <i>знаходить і показує на картах</i> річки: Ніл, Конго, Нігер, Замбезі, Оранжева; озера: Вікторія, Танганьїка, Ньяса; водоспад Вікторія; - <i>характеризує</i> з допомогою вчителя чи інших осіб внутрішні води, використовуючи відповідну наукову термінологію; - <i>використовує</i> самостійно або з допомогою вчителя уявлення про взаємозв'язки об'єктів і явищ для виявлення закономірностей мережі річок, озерних улоговин;	§ 23

				- бере активну участь у комунікації, використовуючи прийоми комунікативної взаємодії;	
24		Які особливості розміщення природних зон Африки Природні зони	Дослідження. Чи є ґрунти в Сахарі? Робота з інформацією. Встановлення подібності і відмінності в описах червоних і червоно-бурих ґрунтів. Проектна діяльність. Природні зони Африки: фотосафарі найбільшими національними парками материка	- характеризує з допомогою вчителя чи інших осіб природні зони Африки, використовуючи відповідну наукову термінологію; - знаходить і показує на картах пустелі: Сахара, Наміб, Калахарі відповідно до навчального завдання; досліджує об'єкти і явища, використовуючи тематичні карти, моделі, зокрема й цифрові; - порівнює червоні й червоно-борі ґрунти, рослинний і тваринний світ екваторіальних лісів, саван і пустель; - бере активну участь у комунікації, використовуючи прийоми комунікативної взаємодії;	§ 24
25		Що вплинуло на розселення африканського населення на материк Розселення населення на материк Основні екологічні проблеми	Робота у групі для розв'язання проблем. Як зупинити опустелювання саван?	- пояснює як географічне положення (щодо тектонічних структур, великих форм рельєфу, басейнів корисних копалин) впливає на спосіб життя та світогляд людей - бере активну участь у комунікації, використовуючи прийоми комунікативної взаємодії;	§ 25
26		Урок узагальнення	Діагностична робота №3		§ 26
Тема 2. Австралія (6 год)					
27		Які особливості географічного положення Австралії	Робота з інформацією. Візитівка Австралії: клубок ідей. Вікторина «Австралія. Фізична карта» Практична робота.	- знаходить і показує на картах різного масштабу: моря: Коралове, Тасманове; затоки: Карпентарія, Велика Австралійська; острови: Тасманія,	§ 27

		Географічне положення. Відкриття материка європейцями	Позначення на контурній карті назв основних географічних об'єктів Австралії.	Великий Бар'єрний риф; півострів Кейп-Йорк;	
28		Які особливості рельєфу Австралії та чому на материку переважають рудні корисні копалини Взаємозв'язок тектонічної будови, форм поверхні, основних родовищ корисних копалин на материку	Дослідження. Чому в Австралії немає діючих вулканів? Де на материку й чому є кам'яновугільні басейни, родовища бокситів, залізних руд? Практична робота. Позначення на контурній карті назв основних географічних об'єктів Австралії.	- <i>розуміє</i> зміст поняття «кристалічний щит», «осадовий чохол»; - <i>характеризує</i> з допомогою вчителя чи інших осіб тектонічну будову, рельєф, Австралії, використовуючи відповідну наукову термінологію; - <i>знаходить і показує на картах</i> різного масштабу: Західно-Австралійське плоскогір'я, Центральну низовину; гори: Великий Вододільний хребет (г. Косцюшко); - <i>бере активну участь у</i> комунікації, використовуючи прийоми комунікативної взаємодії. - <i>досліджує</i> об'єкти і явища, використовуючи тематичні карти;	§ 28
29		Чому Австралія – найсухіший материк Загальні риси клімату. Кліматичні пояси і типи клімату. Поверхневі та підземні води материка	Моделювання. Схема руху повітряних мас, що впливають на клімат Австралії. Практичні роботи. Порівняння тропічного пустельного і тропічного морського типів клімату за кліматичними діаграмами. Порівняння клімату південної частини Африки і Австралії Позначення на контурній карті назв основних географічних об'єктів Австралії.	- <i>характеризує</i> з допомогою вчителя чи інших осіб клімат, води Австралії, використовуючи відповідну наукову термінологію; - <i>порівнює</i> тропічний морський і тропічний пустельний клімат на материку, пустельні ландшафти Австралії й Африки; - <i>знаходить і показує на картах</i> різного масштабу: річки: Муррей, Дарлінг; озеро Ейр; - <i>створює</i> самостійно / в групі, з допомогою вчителя чи інших осіб матеріальні навчальні моделі для дослідження;	§ 29

30		Які особливості органічного світу Австралії. Особливості рослинного і тваринного світу материка, природні зони	Дослідження. Чому в Австралію заборонено ввозити тварин і рослини? Робота з інформацією. Ендеміки Австралії. Порівняння пустель Австралії і Африки.	- характеризує з допомогою вчителя чи інших осіб рослинний і тваринний світ Австралії, використовуючи відповідну наукову термінологію; - використовує самостійно або з допомогою вчителя уявлення про взаємозв'язки об'єктів і явищ для виявлення закономірностей формування рельєфу, родовищ корисних копалин, типів клімату, мережі поверхневих і запасів підземних вод, зональних природних комплексів; - знаходить і показує на картах різного масштабу: пустелі: Велика Піщана, Велика пустеля Вікторія відповідно до навчального завдання; - досліджує об'єкти і явища, використовуючи тематичні карти;	§ 30
31		Які народи проживають в Австралії Заселення материка, природні чинники розселення. Основні екологічні проблеми	Дослідження. Чому Австралія малозаселений материк? Які природні чинники зумовили розселення людей на материк? Робота в групі для розв'язання проблем. Як австралійців забезпечити прісною водою? Проектна діяльність. Фотоколаж «Природні об'єкти Світової спадщини ЮНЕСКО в Австралії». Подорож в Австралію: рекомендації мандрівникам.	- досліджує об'єкти і явища, використовуючи тематичні карти; - бере активну участь у комунікації, використовуючи прийоми комунікативної взаємодії.	§ 31
32		Урок узагальнення	Діагностична робота №4		§ 32
II семестр					
Тема 3. Південна Америка (7 год)					
33		Які особливості географічного	Створення візитівки. Південної Америки: клубок ідей.	Учень/учениця:	§ 33

		положення Південної Америки Географічне положення. Відкриття материка європейцями. Природні зони.	<i>Робота в групі.</i> Подорож над материком. <i>Практична робота.</i> Визначення географічних координат крайніх точок, протяжності материка з півночі на південь та із заходу на схід за градусною сіткою і масштабом. Позначення на контурній карті основних географічних об'єктів Південної Америки. <i>Дослідження.</i> Спільні й відмінні риси в географічному положенні Південної Америки й Африки. <i>Створення презентації «Дослідження Південної Америки»</i>	- <i>знаходить і показує</i> на картах різного масштабу: Карибське море; затоку Ла-Плата; протоки: Магелланова, Дрейка; острови: Вогняна Земля, Галапагоські відповідно до навчального завдання; - <i>бере</i> активну участь у комунікації, використовуючи прийоми комунікативної взаємодії	
34		Які особливості тектонічної будови та рельєфу Південної Америки Материк на тектонічній карті: історія формування. Взаємозв'язок тектонічної будови, форм поверхні, родовищ корисних копалин.	<i>Робота з картами.</i> «Південна Америка. Фізична та тектонічна карти». <i>Дослідження.</i> Використання руд людиною. <i>Встановлення закономірностей</i> утворення і поширення корисних копалин у Південній Америці. <i>Дослідження.</i> Утворення форм рельєфу на прикладі географічних об'єктів Південної Америки. <i>Практикум.</i> Створення топонімічного словника географічних об'єктів Південної Америки	- <i>знаходить і показує</i> на картах різного масштабу: рівнини: Амазонська, Орінокська, Ла-Платська низовини, Бразильське, Гвіанське плоскогір'я; гори Анди (г. Аконкаґуа); вулкани: Чімборасо, Льюльяйльяко відповідно до навчального завдання; - <i>встановлює</i> послідовність формування тектонічних структур материка; - <i>досліджує</i> особливості тектонічної будови та рельєфу материка, використовуючи тематичні карти, моделі, зокрема й цифрові; - <i>характеризує</i> з допомогою вчителя чи інших осіб тектонічну будову, рельєф та корисні копалини Південної Америки, використовуючи відповідну наукову термінологію; - <i>використовує</i> самостійно або з	§ 34

				допомогою вчителя інформацію про взаємозв'язки об'єктів і явищ для виявлення закономірностей формування рельєфу, родовищ корисних копалин	
35		Чому Південна Америка - найвологіший материк світу Загальні риси клімату. Чинники формування типів клімату в межах кліматичних поясів.	<i>Встановлення взаємозв'язків і закономірностей.</i> Вплив течій на клімат материка <i>Дослідження.</i> Вплив рельєфу на клімат материка. <i>Робота в групі.</i> Аналіз кліматичної карти Південної Америки. <i>Робота з інформацією.</i> Визначення типів клімату Південної Америки за кліматичними діаграмами.	- <i>знаходить і показує</i> на картах різного масштабу кліматичні пояси відповідно до навчального завдання; - <i>досліджує</i> кліматичні особливості материка, використовуючи кліматичні карти, зокрема й цифрові; - <i>характеризує</i> з допомогою вчителя чи інших осіб клімат Південної Америки, використовуючи відповідну наукову термінологію; - <i>використовує</i> самостійно або з допомогою вчителя уявлення про взаємозв'язки об'єктів і явищ для виявлення закономірностей формування берегових пустель; - <i>бере активну участь</i> у комунікації, використовуючи прийоми комунікативної взаємодії	§ 35
36		Які особливості вод суходолу Південної Америки Річки та озера Південної Америки	<i>Робота з інформацією.</i> Особливості розміщення на материку басейнів річок Тихого та Атлантичного океанів. <i>Дослідження.</i> Визначення за фізичною картою Південної Америки умов утворення водоспадів. <i>Дослідження</i> водного режиму річок Парани та Нілу. <i>Робота з інформацією.</i> Характеристика річок Південної Америки.	- <i>знаходить і показує</i> на картах різного масштабу: річки: Амазонка, Парана, Оріноко; водоспади: Анхель, Ігуасу; озера: Маракайбо, Тітікака відповідно до навчального завдання; - <i>досліджує</i> водні об'єкти Південної Америки, використовуючи фізичну карту материка;	§ 36

			<i>Встановлення взаємозв'язків та закономірностей. Як утворився водоспад Анхель?</i> Визначення географічних координат об'єктів материка. <i>Практична робота.</i> Позначення на контурній карті назв основних географічних об'єктів Південної Америки	- характеризує з допомогою вчителя чи інших осіб внутрішні води Південної Америки, використовуючи відповідну наукову термінологію; - <i>використовує</i> самостійно або з допомогою вчителя уявлення про взаємозв'язки об'єктів і явищ для виявлення закономірностей формування річкових басейнів материка; - бере активну участь у комунікації, використовуючи прийоми комунікативної взаємодії	
37		У чому особливість природних зон Південної Америки Амазонія – цілісний природний комплекс. Вертикальна поясність в Андах.	<i>Робота з картою.</i> Характеристика природних зон Південної Америки. <i>Робота в групі.</i> Підбір фактів на підтвердження тези, що гілея – це найбагатша за видовим складом природна зона на Землі. <i>Робота з інформацією.</i> Припущення, яка гора в Південній Америці має найбільш яскраво виражену висотну поясність. <i>Встановлення взаємозв'язків та закономірностей</i> зміни рослинного і тваринного світу у горах. <i>Дослідження.</i> Вплив ізольованості материка на видовий склад рослин і тварин. <i>Практична робота.</i> Характеристика природної зони Південної Америки	- <i>знаходить і показує</i> на картах різного масштабу: сельву, пампу, пустелю Атакама відповідно до навчального завдання; - <i>досліджує</i> об'єкти і явища, що характерні для природних комплексів материка; - <i>характеризує</i> з допомогою вчителя чи інших осіб рослинний і тваринний світ Південної Америки, використовуючи відповідну наукову термінологію; - <i>порівнює</i> ландшафти південних окраїн Африки, Австралії, Південної Америки; - <i>використовує</i> самостійно або з допомогою вчителя уявлення про взаємозв'язки об'єктів і явищ для виявлення закономірностей формування природних комплексів на рівнинах і в Андах;	§ 37

				- бере активну участь у комунікації, використовуючи прийоми комунікативної взаємодії	
38		Що вплинуло на розселення людей на материку Розміщення населення на материку. Країни Південної Америки Екологічні проблеми.	<i>Робота з картосхемою</i> «Офіційні мови Південної Америки». <i>Встановлення взаємозв'язків та закономірностей</i> розміщення населення на материку. <i>Практична робота.</i> Позначення на контурній карті назв основних географічних об'єктів Південної Америки. <i>Дослідження</i> контрастів, характерних для природи Перу. Якими природними багатствами володіє ця країна? <i>Робота в групі.</i> Які екологічні проблеми материка можуть стати глобальними проблемами світу? Можливості вирішення екологічних проблем у Південній Америці.	- <i>знаходить і показує</i> на картах різного масштабу найбільші країни материка, відповідно до навчального завдання; - <i>досліджує</i> процеси і явища, що характерні для розселення населення; - <i>характеризує</i> з допомогою вчителя чи інших осіб населення материка, використовуючи відповідну наукову термінологію; - бере активну участь у комунікації, використовуючи прийоми комунікативної взаємодії	§ 38
39		Урок узагальнення	Діагностична робота № 4		§ 39
Тема 4. Антарктида (2 год)					
40		У чому унікальність географічного положення та рельєфу Антарктиди Географічне положення. Історія відкриття. Подвійний рельєф.	<i>Візитівка Антарктиди:</i> клубок ідей. <i>Дослідження:</i> Визначення за фізичною картою світу навчального атласу відстані від Антарктиди до інших материків. Походження назви материка та Антарктики. <i>Робота з атласом:</i> нанесення на контурну карту номенклатури материка. Особливості географічних карт материка. Експедиції Р. Амундсена та Р. Скотта. <i>Опис</i> підлідного рельєфу Антарктиди за картою. <i>Моделювання:</i> Як сформувався покривний льодовик в Антарктиді?	Учень/учениця: - <i>знаходить і показує</i> на картах різного масштабу і різних проєкцій Антарктичний півострів, моря Ведделла, Росса, масив Вінсон, вулкан Еребус, антарктичну станцію «Академік Вернадський»; - <i>досліджує</i> об'єкти і явища на материку, використовуючи тематичні карти, моделі, зокрема й цифрові;	§ 40
41		Чим унікальна природа Антарктиди Антарктичний клімат.	<i>Робота з кліматичною картою</i> світу, визначення середньої температури повітря у	- <i>характеризує</i> з допомогою вчителя чи інших осіб рельєф, клімат, льодовиковий покрив,	§ 41

		Водні ресурси. Унікальність природи антарктичних пустель та антарктичних оазисів. Наукові дослідження в Антарктиці.	січні і липні, які спостерігаються на узбережжі Антарктиди. <i>Дослідження.</i> Визначення за кліматограмами типу клімату <i>Розв'язання проблеми:</i> Чому в Антарктиді розташовані зони посиленої охорони і зони першочергового захисту в районах підвищеного наукового інтересу? <i>Робота з атласом.</i> Позначення на контурній карті номенклатури <i>Практична робота.</i> Порівняння природи антарктичних та африканських пустель і оазисів: спільні та відмінні риси. Туристична подорож в Антарктиду: як дістатися, що подивитися? <i>Робота у групі</i> для розв'язання проблем: Використання природних багатств Антарктиди – заборонити чи дозволити? <i>Проектна діяльність.</i> Розроблення проєкту антарктичної наукової станції: розміщення, облаштування, обладнання, напрями наукових досліджень.	рослинний і тваринний світ Антарктики, використовуючи відповідну наукову термінологію; - <i>порівнює</i> підлідний рельєф і поверхню льодовика, природу антарктичних і тропічних пустель; використовує самостійно або з допомогою вчителя уявлення про взаємозв'язки об'єктів і явищ для виявлення особливостей клімату, органічного світу Антарктиди, ведення наукової діяльності; - <i>бере активну участь у</i> комунікації, використовуючи прийоми комунікативної взаємодії.	
42		Урок узагальнення			§ 42
Тема 5. Північна Америка (7 год)					
43		Які особливості географічного положення Північної Америки Географічне положення. Берегова лінія. Відкриття та освоєння материка.	<i>Робота в парі/ групі.</i> Порівняння географічного положення Північної і Південної Америки. <i>Робота з інформацією.</i> Географічне положення та різноманітність природних умов різних територій материка. Створення картосхеми з маршрутами першовідкривачів та дослідників Північної Америки. <i>Робота в групі/ парі.</i> Фотоколаж-картосхема «Імена першовідкривачів та дослідників на карті Північної Америки» <i>Дослідження.</i> Уявна мандрівка вздовж берегової лінії материка.	- <i>знаходить і показує</i> на картах різного масштабу затоки: Гудзонова, Мексиканська, Каліфорнійська, Аляска; острови: Гренландія, Ньюфаундленд, Великі Антильські (Куба, Гаїті, Ямайка), Малі Антильські, Канадський Арктичний архіпелаг; півострови: Лабрадор, Флорида, Каліфорнія, Аляска, Юкатан відповідно до навчального завдання;	§ 43

			<i>Практична робота.</i> Характеристика географічного положення Північної Америки. <i>Встановлення взаємозв'язків і закономірностей.</i> Прогноз зміни географічного положення материка, згідно з теорією руху літосферних плит.	- досліджує географічне положення материка, використовуючи тематичні карти, моделі, зокрема й цифрові; - характеризує з допомогою вчителя чи інших осіб географічне положення Північної Америки, використовуючи відповідну наукову термінологію; - бере активну участь у комунікації, використовуючи прийоми комунікативної взаємодії.	
44		Які особливості тектонічної будови та рельєфу Північної Америки Рельєф та корисні копалини материка як результат взаємодії внутрішніх і зовнішніх сил.	<i>Робота з картою.</i> Характеризуємо рельєф материка. <i>Робота з інформацією.</i> Аналіз профілю рельєфу з допомогою фізичної карти. <i>Встановлення взаємозв'язків та закономірностей.</i> Порівняння гірських систем Кордильєр і Аппалачів. <i>Практична робота.</i> Позначення на контурній карті назв основних географічних об'єктів Північної Америки. <i>Дослідження.</i> Розроблення туристичного маршруту в одному з районів Кордильєр. <i>Робота в групі.</i> Віртуальна подорож вздовж паралелі 30° північної широти. Створення мультимедійної презентації подорожі.	- знаходить і показує на картах різного масштабу рівнини: Центральні, Великі, Лаврентійська височина, Примексиканська низовина; гори: Кордильєри (г. Деналі), Скелясті, Аппалачі; Аппалацький вугільний басейн, нафтогазоносний басейн Мексиканської затоки відповідно до навчального завдання; - досліджує об'єкти рельєфу на материку, використовуючи тематичні карти, моделі, зокрема й цифрові; - характеризує з допомогою вчителя чи інших осіб тектонічну будову, рельєф та корисні копалини Північної Америки, використовуючи відповідну наукову термінологію; - використовує самостійно або з допомогою вчителя уявлення про взаємозв'язки об'єктів і явищ для виявлення закономірностей	§ 44

				формування родовищ корисних копалин, форм рельєфу; - бере активну участь у комунікації, використовуючи прийоми комунікативної взаємодії.	
45		У чому проявляються особливості клімату Північної Америки Кліматичні пояси і типи клімату.	<i>Робота з картою.</i> Визначення за кліматичною картою кліматичних поясів Північної Америки. <i>Робота з інформацією.</i> Визначення найвологіших й найсухіших територій материка. <i>Дослідження.</i> Вплив на погодні умови областей високого і низького атмосферного тиску. <i>Робота у групі.</i> Прогноз змін, що відбулися б у кліматі Північної Америки, якщо б Кордильєри були розташовані на сході її території. Порівняння загальних рис клімату Північної і Південної Америки. <i>Встановлюємо взаємозв'язки та закономірності.</i> Континентальність клімату у міжгірських долинах Кордильєр. Робота з кліматограмами.	- <i>знаходить і показує</i> на картах різного масштабу кліматичні пояси відповідно до навчального завдання; - <i>досліджує</i> кліматичні явища, використовуючи тематичні карти, моделі, зокрема й цифрові; - <i>характеризує</i> з допомогою вчителя чи інших осіб клімат Північної Америки, використовуючи відповідну наукову термінологію; - <i>порівнює</i> типи кліматів помірною поясу; - <i>використовує</i> самостійно або з допомогою вчителя уявлення про взаємозв'язки об'єктів і явищ для виявлення закономірностей формування кліматичних поясів на материку; - бере активну участь у комунікації, використовуючи прийоми комунікативної взаємодії.	§ 45
46		На які водні ресурси багата Північна Америка Режим річок. Великі озера – унікальна природна система.	<i>Робота з інформацією.</i> Повідомлення про гідрологічний режим річки Міссісіпі. Висновок про конфігурацію басейнів річкового стоку на материку. Визначення чинників, що визначають висоту, ширину та форму водоспаду Вікторія.	- <i>знаходить і показує</i> на картах різного масштабу річки: Міссісіпі, Маккензі, Юкон, Колорадо; водоспад Ніагарський; озера: Великі, Велике Солоне відповідно до навчального завдання;	§ 46

			<i>Встановлення взаємозв'язків та закономірностей.</i> Формулювання причини різного режиму річок материка. <i>Дослідження.</i> Вплив клімату у різних частинах материка на характер течії та водний режим річок. <i>Робота в групі.</i> Створення рекламної листівки «Мандруємо річками та озерами Північної Америки». <i>Практична робота.</i> «Водні об'єкти Північної Америки».	- досліджує водні об'єкти на материку, використовуючи тематичні карти, моделі, зокрема й цифрові; - характеризує з допомогою вчителя чи інших осіб внутрішні води Північної Америки, використовуючи відповідну наукову термінологію; - порівнює режими річок басейнів трьох океанів; - використовує самостійно або з допомогою вчителя уявлення про взаємозв'язки об'єктів і явищ для виявлення закономірностей формування річкових басейнів та озерних улоговин; - бере активну участь у комунікації, використовуючи прийоми комунікативної взаємодії.	
47		У чому особливість розміщення природних зон на рівнинах та вертикальних поясів у горах Природні зони. Вертикальні пояси у горах	<i>Робота з інформацією.</i> Приклади негативних наслідків на навколишнє середовище діяльності людини (посилення частоти стихійних явищ – пилових бур, повеней і лісових пожеж) на материку. <i>Робота у групі.</i> Створення електронного фотоколажа природних зон Північної Америки. <i>Встановлення взаємозв'язків та закономірностей.</i> Порівняння висотної поясності у Андах і Кордильєрах. <i>Дослідження.</i> Створення навчального проекту на тему: «Амазонія – цілісний природний комплекс».	- знаходить і показує на картах різного масштабу природні зони материка відповідно до навчального завдання; - досліджує природні комплекси, використовуючи тематичні карти, моделі, зокрема й цифрові; - характеризує з допомогою вчителя чи інших осіб природу арктичних пустель, тундри, тайги, степів і прерій Північної Америки, використовуючи відповідну наукову термінологію; - використовує самостійно або з допомогою вчителя уявлення про взаємозв'язки об'єктів і явищ для	§ 47

				виявлення закономірностей формування природних зон на материку та розв'язання екологічних проблем;; - бере активну участь у комунікації, використовуючи прийоми комунікативної взаємодії.	
48		Що вплинуло на розміщення населення Північної Америки Вплив природних чинників на заселення материку і розселення населення. Екологічні проблеми.	<i>Робота з інформацією.</i> Співставлення картосхеми густоти населення з фізичною картою материку та картою клімату атласу. <i>Встановлюємо взаємозв'язки та закономірності.</i> Вплив фізико-географічного положення країни на її економічний розвиток та на рівень життя населення. Приклади переваг та перешкод окремих чинників географічного положення на розвиток країни та життя населення. <i>Робота в групі.</i> Проєкт «Сучасне населення Північної Америки – це історичний наслідок змішання різних етносів». <i>Практична робота.</i> Характеристика розміщення населення Північної Америки	- <i>знаходить і показує</i> на картах різного відповідно до навчального завдання; - <i>досліджує</i> явища, пов'язані з розміщенням населення, використовуючи тематичні карти, моделі, зокрема й цифрові; - <i>характеризує</i> з допомогою вчителя чи інших осіб особливості розміщення та життєдіяльності населення Північної Америки, використовуючи відповідну наукову термінологію; - <i>використовує</i> інформацію про життєдіяльність населення Північної Америки для розв'язання екологічних проблем; - бере активну участь у комунікації, використовуючи прийоми комунікативної взаємодії.	§ 48
49		Урок узагальнення	Діагностична робота №5		§ 49
Тема 6. Євразія (11 год.)					
50		Чому Євразію називають материком контрастів та рекордів	<i>Робота з інформацією.</i> Складання таблиці «Моря, які омивають територію Євразії». <i>Дослідження.</i> Визначення характерних особливостей географічного положення Євразії за планом. Опис моря за малюнком.	- <i>знаходить і показує</i> на картах різного масштабу моря: Північне, Балтійське, Чорне, Азовське, Баренцове, Східносибірське, Жовте, Японське, Берингове, Південнокитайське,	§ 50

		Географічне положення. Берегова лінія.	<i>Робота в групі.</i> Робота з твердженнями. Визначення географічних об'єктів, що відділяють Євразію від Африки та Північної Америки <i>Встановлення закономірностей.</i> Вплив географічного положення на природу материка на основі визначених рис. <i>Практична робота.</i> Позначення на контурній карті назв основних географічних об'єктів Євразії. Визначення координат крайніх точок материка.	Аравійське; затоки: Біскайська, Бенгальська, Перська; протоки: Босфор, Ла-Манш, острови: Велика Британія, Ірландія, Ісландія, Нова Земля, Сахалін, Японські, Великі Зондські, Філіппінські, Шрі-Ланка, Тайвань; півострови: Балканський, Апеннінський, Піренейський, Скандинавський, Таймир, Чукотський, Камчатка, Корея, Індокитай, Малакка, Індостан, Аравійський, Мала Азія відповідно до навчального завдання; - досліджує об'єкти географічного положення на материку, використовуючи тематичні карти, зокрема й цифрові; - характеризує з допомогою вчителя географічне положення Євразії, використовуючи відповідну наукову термінологію; - використовує самостійно або з допомогою вчителя уявлення про взаємозв'язки об'єктів і явищ для виявлення закономірностей формування родовищ корисних копалин, рельєфу, зональних і азональних природних комплексів на материку; - бере активну участь у комунікації, використовуючи прийоми комунікативної взаємодії.	
51		Чому рельєф Євразії	<i>Робота з інформацією.</i> «Мандрівка» фізичною картою Євразії: найвищі гірські системи Євразії.	- знаходить і показує на картах різного масштабу рівнини:	§ 51

		відзначається таким різноманіттям Тектонічна будова. Сучасні тектонічні процеси. Рельєф.	<i>Встановлення закономірностей.</i> Відповідність форм рельєфу тектонічним структурам. <i>Робота в групі.</i> Створення таблиці на відповідність форми рельєфу молодим платформам. Створення послідовності розміщення гірських систем Альпійсько-Гімалайського поясу. <i>Практична робота.</i> Позначення на контурній карті назв основних географічних об'єктів рельєфу Євразії.	Східноєвропейська, Західносибірська, Велика Китайська, Середньодунайська, Індо-Гангська, Месопотамська низовини, плоскогір'я Декан, Середньосибірське, Казахський дрібносопковик; гори: Піренеї, Альпи, Апенніни, Скандинавські, Уральські, Кавказ, Тянь-Шань, Гімалаї (г. Джомолунгма); нагір'я: Тибет, Іранське; вулкани: Гекла, Везувій, Фудзіяма відповідно до навчального завдання; - <i>досліджує</i> форми рельєфу на материку, використовуючи тематичні карти, моделі, зокрема й цифрові; - <i>характеризує</i> тектонічну будову та рельєф материка, використовуючи відповідну наукову термінологію; - <i>створює</i> самостійно / в групі, з допомогою вчителя чи інших осіб матеріальні навчальні моделі для дослідження.	
52		Чому в Євразії є всі види корисних копалин Геологічна будова. Корисні копалини.	<i>Робота з інформацією.</i> Вправа на за встановлення закономірностей залягання корисних копалин на материку Євразія. <i>Робота в групі.</i> Встановлення за картосхемою корисних копалин закономірностей у їх розміщенні. Пошук на тектонічній карті Євразії родовищ паливних копалин, про які є опис. <i>Дослідження.</i> Чи може бути зв'язок між назвою гір та видобутком корисних копалин на цій території? Походження та умови утворення алмазів.	- <i>знаходить і показує</i> на картах різного масштабу нафтогазоносні басейни Перської затоки, Північного моря відповідно до навчального завдання; - <i>досліджує</i> родовища корисних копалин на материку, використовуючи тематичні карти, зокрема й цифрові; - <i>характеризує</i> родовища корисних копалин Євразії,	§ 52

			Дослідження на карті Євразії родовищ дорогоцінного каміння на території Євразії.	використовуючи відповідну наукову термінологію; - <i>використовує</i> самостійно або з допомогою вчителя уявлення про взаємозв'язки об'єктів і явищ для виявлення закономірностей формування родовищ корисних копалин, рельєфу на материку; - <i>створює</i> самостійно / в групі, з допомогою вчителя чи інших осіб матеріальні навчальні моделі для дослідження; - <i>бере</i> активну участь у комунікації, використовуючи прийоми комунікативної взаємодії.	
53		Чому Євразія – материк кліматичних контрастів Загальні риси клімату. Кліматичні пояси.	<i>Робота з картою.</i> Аналіз за кліматичною картою Євразії ходу температури повітря на материку влітку та взимку. <i>Робота з інформацією.</i> Схема напрямку руху повітряних мас влітку та взимку. Які вітри впливають на формування клімату Євразії? <i>Дослідження.</i> Зміна кількості опадів в Євразії вздовж паралелі 50° пн. ш. через кожні 30° довготи. <i>Встановлення закономірностей.</i> Пояснення причини змін температури та опадів на материку. Пояснення механізму утворення мусонів. <i>Практична робота.</i> Нанесення на контурну карту напрямків постійних та сезонних вітрів, що впливають на клімат Євразії. «Азіатський мінімум» та «Азіатський максимум». <i>Дослідження.</i> Визначення за кліматичною картою кількості опадів щорічно біля підніжжя південних схилів Гімалаїв.	- <i>знаходить і показує</i> на картах різного масштабу кліматичні пояси відповідно до навчального завдання; - <i>досліджує</i> кліматичні явища на материку, використовуючи тематичні карти, моделі, зокрема й цифрові; - <i>характеризує</i> з допомогою вчителя клімат Євразії, використовуючи відповідну наукову термінологію; - <i>бере</i> активну участь у комунікації, використовуючи прийоми комунікативної взаємодії.	§ 53

			<i>Робота в групі.</i> Визначення за картами атласу, які течії і яким чином впливають на клімат східного та південного узбережжя Євразії.		
54		Чому Євразію вважають «музеєм кліматів» Загальні риси клімату. Кліматичні пояси.	<i>Робота з картою.</i> Опис за кліматичною картою вітрів, що панують в арктичному кліматичному поясі. Визначення за картою визначте вітрів, що впливають на території помірного морського клімату Євразії? <i>Робота з інформацією.</i> Визначення за кліматограмами субарктичного поясу та режиму випадання опадів за сезонами у місті Оймякон. <i>Робота в групі.</i> Віртуальна «мандрівка» кліматичною картою й визначення між якими широтами розміщений помірний пояс материка Євразії? Аналіз кліматограм. <i>Дослідження.</i> Причини порушення простягання тропічного поясу в Євразії. <i>Практична робота.</i> Визначення типів клімату в межах помірного кліматичного поясу Євразії за допомогою кліматограм. Визначення типів клімату за кліматограмами.	- <i>характеризує</i> з допомогою вчителя клімат Євразії, використовуючи відповідну наукову термінологію; - <i>порівнює</i> типи клімату помірного поясу, пустелі тропічного й помірного поясів Євразії; - <i>використовує</i> самостійно або з допомогою вчителя уявлення про взаємозв'язки об'єктів і явищ для виявлення закономірностей формування кліматичних поясів; - <i>бере активну участь</i> у комунікації, використовуючи прийоми комунікативної взаємодії.	§ 54
55		Чому внутрішні води Євразії відзначаються багатством і різноманітністю Води суходолу. Найбільші річкові системи. Озера, Багаторічна мерзлота.	<i>Робота з інформацією.</i> Побудова порівняльної діаграми довжин найбільших річок Євразії в масштабі «в 1 см – 500 км». Знаходження на карті озер, показаних на фото. <i>Робота в групі.</i> Нерівномірний розподіл водойм і запасів прісної води на материку. Як напрям течії річок пов'язаний із льодовими заторами та щорічними повеннями, які завдають шкоди та незручностей населенню прибережних територій? <i>Дослідження.</i> Найбільші річки материка, що належать до басейнів різних океанів.	- <i>знаходить і показує</i> на картах різного масштабу річки: Рейн, Дунай, Дніпро, Волга, Об, Єнісей, Лена, Амур, Хуанхе, Янцзи, Меконг, Ганг, Інд, Євфрат, Тигр; озера: Каспійське, Женевське, Світязь, Ладозьке, Байкал, Мертве море відповідно до навчального завдання; - <i>досліджує</i> водні об'єкти на материку, використовуючи тематичні карти, зокрема й цифрові;	§ 55

			<i>Встановлення закономірностей.</i> Порівняльна характеристика річок басейнів Атлантичного, Північного Льодовитого, Тихого океанів за переважаючими джерелами живлення та режимом. <i>Практична робота.</i> Позначення на контурній карті назв основних водних об'єктів Євразії	- характеризує внутрішні води, Євразії, використовуючи відповідну наукову термінологію; - бере активну участь у комунікації, використовуючи прийоми комунікативної взаємодії	
56		Як змінюються природні зони на території Євразії Широтна зональність. Природні зони та висотні пояси	<i>Робота з інформацією.</i> Встановлення відповідностей між природними зонами Євразії та типовими для них ґрунтами. <i>Встановлення закономірностей.</i> Визначення за картами атласу закономірностей зміни природних зон Євразії з півночі на південь. <i>Робота в групі.</i> Чинники формування ґрунтів у різних природних комплексах. Пристосування живих організмів до життя в суворих умовах. Чому в лісотундрі ростуть карликові дерева? Як пристосовані тварини до зміни пір року? <i>Дослідження.</i> Особливості природи лісів помірного поясу Євразії. Порівняння лісової природної зони за площею і розміщенням з лісовими зонами Північної Америки. Дослідження чинників утворення рослинної маси та родючості ґрунтів у різних природних комплексах.	- знаходить і показує на картах різного масштабу природні зони відповідно до навчального завдання; - досліджує природні зони на материку, використовуючи тематичні карти, зокрема й цифрові; - порівнює природні зони Євразії; - використовує самостійно або з допомогою вчителя уявлення про взаємозв'язки об'єктів і явищ для виявлення закономірностей формування зональних і азональних природних комплексів на материку; - бере активну участь у комунікації, використовуючи прийоми комунікативної взаємодії.	§ 56
57		Які природні зони розташовані в південній частині Євразії Природна зональність.	<i>Робота з інформацією.</i> Встановлення за картою природних зон розміщення зон твердолистих і мусонних лісів на території Євразії. <i>Робота з картами.</i> Пояснення за картами закономірностей поширення природних зон. <i>Встановлення закономірностей.</i> Пояснення чинників розміщення пустель в Євразії та в Північній Америці.	- досліджує природні зони на материку, використовуючи тематичні карти, зокрема й цифрові; - характеризує природні зони Євразії, використовуючи відповідну наукову термінологію; - використовує самостійно або з допомогою вчителя уявлення про взаємозв'язки об'єктів і явищ для	§ 57

			<i>Дослідження.</i> Встановлення типу зовнішніх процесів, що спричиняють утворення адирів, шорів, такирів у Євразії. Відмінності пустель помірного і тропічного кліматичних поясів Євразії. <i>Робота в групі.</i> Схеми висотних поясів Альп та Гімалаїв.	виявлення закономірностей формування зональних і азональних природних комплексів на материку; - <i>створює</i> самостійно / в групі, з допомогою вчителя чи інших осіб матеріальні навчальні моделі для дослідження; - <i>бере</i> активну участь у комунікації, використовуючи прийоми комунікативної взаємодії.	
58		Урок-практикум «Чим подібні і чим різняться природні комплекси Євразії та Північної Америки» Подібність і відмінність природних комплексів Євразії та Північної Америки.	<i>Практична робота.</i> Подібність і відмінність природних комплексів Євразії та Північної Америки	- <i>знаходить і показує</i> на картах різного масштабу природні зони Євразії та Північної Америки відповідно до навчального завдання; - <i>досліджує</i> природні комплекси на материках, використовуючи тематичні карти, моделі, зокрема й цифрові; - <i>характеризує</i> природні зони Євразії, використовуючи відповідну наукову термінологію; - <i>порівнює</i> природні зони Євразії й Північної Америки; - <i>створює</i> самостійно / в групі, з допомогою вчителя чи інших осіб матеріальні навчальні моделі для дослідження; - <i>бере</i> активну участь у комунікації, використовуючи прийоми комунікативної взаємодії.	§ 58
59		Що потрібно знати про населення та екологічні проблеми	<i>Робота з картами.</i> Визначення регіонів Євразії. <i>Робота з інформацією.</i> Етноси Європи та Азії.	- <i>знаходить і показує</i> на картах різного масштабу приклади країн	§ 59

		Євразії Розселення населення на материку. Країни. Основні екологічні проблеми.	<i>Дослідження.</i> Створюємо родовідне дерево. Розміщення на ньому групи індо-європейської мовної сім'ї та народи, які до неї належать. <i>Дослідження.</i> Мовні сім'ї, поширені на материку. <i>Робота в групі.</i> Політична карта Євразії. <i>Практична робота.</i> Створюємо карту екологічних проблем материка.	Євразії відповідно до навчального завдання; - <i>досліджує</i> особливості розміщення населення на материку, використовуючи тематичні карти, моделі, зокрема й цифрові; - <i>характеризує</i> з допомогою вчителя етнічний склад населення материка, використовуючи відповідну наукову термінологію; - <i>бере</i> активну участь у комунікації, використовуючи прийоми комунікативної взаємодії.	
60		Урок узагальнення	Діагностична робота №6		§ 60
РОЗДІЛ IV. ПРИРОДА ОКЕАНІВ (6 год)					
Тема 1. Океани полярних широт (2)					
61		Які особливості природи Північного Льодовитого океану Географічне положення. Історія відкриття. Подвійний рельєф.	<i>У групі</i> опис географічного положення океану. <i>Робота з інформацією:</i> нанесення на контурну карту шельфові моря. Встановлення закономірностей впливу географічного положення на природу океану і прибережних територій сусідніх материків. <i>Робота з картами атласу.</i> Приклади, які доводять вплив океанічних течій на клімат Північного Льодовитого океану. <i>Розв'язуємо проблему.</i> Чому перенесення льоду в інші океани ускладнено? <i>Зясування чинників,</i> які є причиною того, що деякі порти, які розміщені на узбережжях океану, не замерзають навіть взимку. <i>Робота в групі (парі)</i> Які глобальні зміни клімату можуть викликати зміни у природі Північного Льодовитого океану? Які способи раціонального використання природи Північного Льодовитого океану ви можете порекомендувати?	- <i>бере активну участь у</i> комунікації, використовуючи прийоми комунікативної взаємодії; - <i>використовує</i> самостійно або з допомогою вчителя уявлення про взаємозв'язки об'єктів і явищ для розв'язання запропонованої життєвої проблеми; - <i>характеризує</i> з допомогою вчителя чи інших осіб природні умови та ресурси океану, використовуючи відповідну наукову термінологію.	§ 61

62		Як з'явився на картах Південний океан Антарктичний клімат. Водні ресурси. Унікальність природи антарктичних пустель та антарктичних оазисів. Наукові дослідження в Антарктиці	У групі обговорення проблеми: Як глобальна зміна клімату може вплинути на природу Південного океану? <i>Практична робота:</i> Порівняльна характеристика Північного Льодовитого і Південного океанів. Підготовка повідомлення (презентацію, буклет) про тваринний світ Південного океану. <i>Складання лоції</i> Південного океану	-бере активну участь у комунікації, використовуючи прийоми комунікативної взаємодії; -створює самотійно / в групі, з допомогою вчителя чи інших осіб матеріальні навчальні моделі для дослідження; -використовує самотійно або з допомогою вчителя уявлення про взаємозв'язки об'єктів і явищ для розв'язання запропонованої життєвої проблеми; - знаходить і показує на картах різного масштабу: течію: Західних вітрів; -характеризує з допомогою вчителя чи інших осіб природні умови та ресурси океану, використовуючи відповідну наукову термінологію.	§ 62
----	--	--	--	--	------

Тема 2. Тихий океан. Атлантичний океан. Індійський океан. (4 год)

63		Чим знаменитий Тихий океан Географічне положення та його вплив на освоєння океану. Моря. Освоєння ресурсів шельфу. Сучасні тектонічні процеси в межах Серединно-Атлантичного хребта. Острови в океані, їх походження. Природні ресурси,	<i>Робота з картою.</i> Знаходження найглибших жолобів на карті навчального атласу. <i>Розв'язання проблеми.</i> З'ясування відмінностей у солоності води Тихого і Атлантичного океанів. <i>Дослідження:</i> Як змінюється органічний світ Тихого океану залежно від кліматичного поясу. <i>Практична робота.</i> Позначення на контурній карті географічних об'єктів і течій Тихого океану	Учень/учениця: -створює самотійно / в групі, з допомогою вчителя чи інших осіб матеріальні навчальні моделі для дослідження; -бере активну участь у комунікації, використовуючи прийоми комунікативної взаємодії; -презентує приклади власного досвіду; -використовує самотійно або з допомогою вчителя уявлення про	§ 63
----	--	--	--	---	------

		особливості їх освоєння. Виснаження біологічних ресурсів. Екологічні проблеми		взаємозв'язки об'єктів і явищ для розв'язання запропонованої життєвої проблеми; - <i>знаходить і показує</i> на картах різного масштабу: течії: Північна та Південна Пасатна, Куросіо, Каліфорнійська, Перуанська, Північнотихоокеанська, Східноавстралійська; <i>острови</i> : Нова Зеландія, Нова Гвінея, Гавайські, Маріанські; - <i>характеризує</i> з допомогою вчителя чи інших осіб природні умови та ресурси океанів, використовуючи відповідну наукову термінологію.	
64		Які таємниці приховує Атлантичний океан Географічне положення та його вплив на освоєння океану. Моря. Освоєння ресурсів шельфу. Сучасні тектонічні процеси в межах Серединно-Атлантичного хребта. Острови в океані, їх походження. Природні ресурси, особливості їх освоєння. Виснаження біологічних ресурсів. Екологічні проблеми	<i>Дослідження назви океану</i> <i>Робота у групі.</i> Ознайомлення з історією дослідження Атлантичного океану. Складання таблиці. <i>Робота з тектонічною картою</i> дня океану. <i>Робота з інформацією.</i> Чому в Атлантичному океані практично відсутні глибоководні жолоби. Робота з кліматичною картою океану. <i>Робота у групі.</i> Визначте за картою атласу райони, де виникають тумани. Дослідження: Як океан впливає на клімат материків, береги яких він омиває. <i>Дослідження.</i> Чим можна пояснити велику кількість морських шляхів в Атлантичному океані у порівнянні з Тихим океаном? <i>Розв'язання проблеми.</i> Чи можна на дні океанів ховати відходи господарської діяльності людей? Чим вони небезпечні? <i>Практична робота.</i>	Учень/учениця: - <i>створює</i> самостійно / в групі, з допомогою вчителя чи інших осіб матеріальні навчальні моделі для дослідження; - <i>бере активну участь у</i> комунікації, використовуючи прийоми комунікативної взаємодії; - <i>презентує</i> приклади власного досвіду; - <i>використовує</i> самостійно або з допомогою вчителя уявлення про взаємозв'язки об'єктів і явищ для розв'язання запропонованої життєвої проблеми; - <i>знаходить і показує</i> на картах різного масштабу: течії: Гольфстрім, Північноатлантична, Канарська, Лабрадорська, Бразильська, Бенгальська;	§ 64

			Порівняння географічного положення Атлантичного океану з положенням Тихого океану, використовуючи карти атласу.	острів : Ісландія; - <i>характеризує</i> з допомогою вчителя чи інших осіб природні умови та ресурси океанів, використовуючи відповідну наукову термінологію.	
65		Які особливості природи Індійського океану Географічне положення та його вплив на освоєння океану. Рельєф дна. Острови в океані, їх походження. Океанія. Природні ресурси, особливості їх освоєння. Виснаження біологічних ресурсів. Екологічні проблеми	<i>Дослідження</i> походження назви Індійського океану. Робота з картами атласу. Нанесення номенклатури на контурну карту. <i>Дослідження.</i> Визначення протяжності Індійського океану по 10° пд. ш. і 60° сх. д. <i>Робота з інформацією.</i> «Дослідження Індійського океану». Визначення за картою кліматичних поясів Індійського океану. Як течії впливають на клімат океану, прибережних територій, температуру і солоність води. <i>Підготовка повідомлень</i> про океанічних тварин (на вибір) <i>Розв'язання проблеми:</i> До яких наслідків це може призвести нафтове забруднення Індійського океану?	Учень/учениця: - <i>створює</i> самостійно / в групі, з допомогою вчителя чи інших осіб матеріальні навчальні моделі для дослідження; - <i>бере активну участь у</i> комунікації, використовуючи прийоми комунікативної взаємодії; - <i>презентує</i> приклади власного досвіду; - <i>використовує</i> самостійно або з допомогою вчителя уявлення про взаємозв'язки об'єктів і явищ для розв'язання запропонованої життєвої проблеми; - <i>знаходить і показує</i> на картах різного масштабу: течії: Мадагаскарська, Мусонна, Західноавстралійська; - <i>характеризує</i> з допомогою вчителя чи інших осіб природні умови та ресурси океанів, використовуючи відповідну наукову термінологію.	§ 65
66		Урок узагальнення	Діагностична робота №7		§ 66
Розділ V. Узагальнення (2 год)					
67		Природні чинники у формуванні людської цивілізації Культурні цивілізації.	Проектна діяльність: Розселення людей і розвиток цивілізації. Ідеальний континент	Учень/учениця: - <i>створює</i> самостійно / в групі, з допомогою вчителя чи інших осіб	Розд. V

		Етноси і людської цивілізації. Культурні цивілізації. Етноси.		матеріальні навчальні моделі для дослідження; -бере активну участь у комунікації, використовуючи прийоми комунікативної взаємодії; -презентує приклади власного досвіду; -використовує самостійно або з допомогою вчителя уявлення про взаємозв'язки об'єктів і явищ для розв'язання запропонованої життєвої проблеми.	
68		Урок узагальнення			
69-70	2 год.	Резервний час			